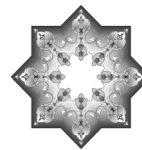

تدیین موقعیت راهبردی آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد با استفاده از تحلیل Swot

صفحات ۶۳ تا ۸۸

دریافت: ۹۴/۱/۱۹

پذیرش: ۹۴/۳/۳۱

مصطفی باقریان‌فر^۱محمد جوادی‌پور^۲مرضیه دهقانی^۳

چکیده

هدف از انجام این پژوهش تدیین موقعیت راهبردی آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد با استفاده از تحلیل Swot می‌باشد. روش انجام پژوهش، از نوع مطالعات توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش را تمامی معلمان ابتدایی استان کهگیلویه و بویراحمد به تعداد ۵۵۷۰ نفر در سال تحصیلی ۹۴ - ۱۳۹۳ تشکیل می‌دهند. ۳۶۰ نفر از معلمان ابتدایی طبق فرمول کوکران به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای تصادفی انتخاب شده و پرسشنامه محقق ساخته تحلیل swot در بین آنها توزیع شد. جهت تعیین روایی پرسشنامه از روایی محتوا و پایایی آن از روش آلفای کرونباخ استفاده شد ($\alpha=0/91$). داده‌های حاصل از پرسشنامه‌های مذکور، از طریق آمار توصیفی، آزمون t تک‌نمونه‌ای، آزمون آماری فریدمن، ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و خارجی تجزیه و تحلیل شدند. نتایج پژوهش نشان داد: بالا بودن سطح مرتبه علمی مدرسان (نقطه قوت)، کمبود منابع مالی لازم جهت انجام موفقیت‌آمیز برنامه‌ها (نقطه ضعف)، وجود حمایت‌های اقتصادی و یارانه‌های اعطایی دولت به آموزش و پرورش (فرصت‌ها) و مشکلات شخصی و اقتصادی معلمان (تهدیدها) از مهم‌ترین اولویت‌های تحلیل swot است. همچنین جایگاه آموزش معلمان ابتدایی استان کهگیلویه و بویراحمد در موقعیت wo قرار دارد.

واژگان کلیدی: آموزش ضمن خدمت، تحلیل swot و معلمان ابتدایی.

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه تهران؛ نویسنده مسئول (mostafab178@yahoo.com)

۲. عضو هیأت علمی دانشگاه تهران (javadipour@ut.ac.ir)

۳. عضو هیأت علمی دانشگاه تهران (dehghani_m33@ut.ac.ir)

مقدمه

امروزه تغییرات، سریع‌تر، غیرمعمول و اساسی‌تر از همیشه است. تغییرات سریع در ارتباطات و فناوری در کنار فشارهای رقابتی و فرهنگی، پویایی جامعه مدرن و نیازهای آن، تغییرات مداوم مورد انتظار درباره کیفیت و ارزیابی آموزش‌ها، افزایش رو به رشد جمعیت و همچنین گسترش روزافزون دانش بشری، وسیع‌تر و پیچیده‌تر شدن حجم و گستره اطلاعات، کهنه و قدیمی شدن دانش و مهارت‌ها، شتاب فزاینده تحولات اجتماعی و منسوخ شدن عینی مهارت‌ها بیش از پیش منجر شده که انسان‌ها به دنبال آموزش‌های نو باشند تا قادر باشند با به کار بردن تکنیک‌ها و روش‌های نو، اطلاعات دانش‌های موجود را در اختیار گرفته و در موقعیت‌های سازمانی و زندگی فردی به کار ببندند (Rahmati et al., 2014:9).

با توجه به این واقعیت که دانش بشری به سرعت در حال متحول شدن است، می‌توان نتیجه گرفت که همه چیز در حال تغییر و تحول است. در چنین فضایی سازمان‌ها، به‌ویژه سازمان‌های آموزشی باید دائماً آماده تحولات درونی و رویارویی با تغییرات باشند (رئوفی و تاریخی قوچانی دروس، ۱۳۸۳: ۱۶). یکی از سازمان‌های آموزشی که از نیازهای اساسی افراد محسوب می‌شود، سازمان آموزش و پرورش است. به وجود آمدن تحولات روزمره، نگرشی نو در آموزش و پرورش و نیروی انسانی ایجاد کرده، چراکه آموزش و پرورش قرار است انسان‌ها را برای آینده آماده کند. از مهم‌ترین وظایفی که بر عهده آن است تربیت نیروی انسانی ماهر، متخصص و کارآمد مورد نیاز در بخش‌ها و قسمت‌های مختلف بوده است.

امروزه رشد نیروی انسانی از راه آموزش و پرورش بیش از پیش مورد توجه و تأکید سازمان‌ها قرار گرفته است. تأکیدی که در کوشش‌های مدیریت نوین، تحولی چشمگیر به شمار می‌آید. اکثر صاحب‌نظران مدیریت و برنامه‌ریزان آموزشی در خصوص این امر توافق دارند که کلید اصلی تعادل بین روش‌های اجرای کار در سازمان‌ها با تغییر و تحول و نوآوری فراسازمان، استفاده از سازوکار مؤثر آموزش است (افضل‌خانی و نجابت، ۱۳۹۲: ۳). همچنین باید گفت که در عصر تغییرات و تحولات کنونی، سازمان‌هایی قادر به ماندگاری هستند که نیروی انسانی آنها به‌طور مستمر آموزش دیده، توانایی‌هایی خود را افزون ساخته و الگوی جدید تفکر در آنها رشد یابد. یکی از عواملی که می‌تواند منجر به پیشرفت نیروی انسانی و افزایش بازدهی کارکنان و توانمند کردن آنها در دانش و مهارت‌ها و ارتقای بهره‌وری آنها

شود، آموزش ضمن خدمت^۱ است (اسماعیلی، ۱۳۸۵: ۷).

اگرچه آموزش ضمن خدمت برای همه کارکنان دولت ضروری است، آموزش معلمان به دلیل نقش و تأثیری که این قشر در توسعه و پیشرفت جامعه دارند ضروری تر به نظر می‌رسد و سرمایه‌گذاری در جهت آموزش آنها سودمندترین نوع سرمایه‌گذاری محسوب می‌شود، چراکه معلمان توانمند نقطه شروع هر تحول آموزشی هستند و به‌زعم واشیست^۲ (۲۰۰۲) سرمایه‌گذاری برای آموزش معلمان ابتدایی به دلیل بازگشت سریع تر نتیجه مؤثرتر داشته و موجب گسترش آموزش عمومی می‌شود (سمیعی زفرقندی، ۱۳۹۰: ۵).

آموزش معلمان هنوز از جایگاه مطلوبی در سطح جامعه برخوردار نبوده است. گزارش‌های برخی از پژوهشگران حاکی از آن است که این آموزش‌ها با مسائل و مشکلات جدی مواجه است. این چالش‌ها و مشکلات می‌توانند بر رضایت فراگیران، کیفیت و اثربخشی دوره‌ها، تمایل و انگیزه فراگیران برای ادامه دوره‌ها و یا شرکت مجدد آنها در این قبیل دوره‌ها، مهارت‌های تدریس، ارتباط و... اثر منفی به همراه داشته باشند. در بسیاری از موارد، شاهد هستیم که آموزش‌های ضمن خدمت معلمان دچار ضعف‌هایی هستند. این دوره‌ها بر عملکرد حرفه‌ای معلمان در تدریس کلاسی، کلاس داری، ارزشیابی کلاسی و وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان تأثیری ندارد (بهرامی، ۱۳۹۱: ۲).

به‌طور کلی، آموزش و پرورش، به‌ویژه آموزش معلمان با تغییر و تحولات مختلف داخلی و خارجی مواجه است. عوامل داخلی همانند عوامل مدیریتی، نیروی متخصص، امکانات، ساعات تدریس، محتوا و... همچنین عوامل خارجی مانند عوامل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فناوری، رقبا، ذی‌نفعان، نهادهای دولتی و سایر نهادها. یکی از راه‌های شناخت این عوامل، بررسی محیطی است، که عبارت است از: نظارت، ارزیابی و نشر اطلاعات حاصل درباره محیط سازمانی میان افراد کلیدی و مؤثر سازمان و ابزاری است برای جلوگیری از شوک‌های راهبردی و تأمین بلندمدت سلامتی سازمان. از شیوه‌های متداول شناسایی این عوامل، استفاده از تحلیل Swot است که معرف قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدها سازمان است.

این روش، امکان بررسی عوامل و مقایسه تنگناها، تهدیدها و جنبه‌های آسیب‌زننده به سازمان، فرصت‌ها و تقاضاها و موقعیت‌های محیط بیرونی را با ضعف‌ها و قوت‌های سازمان به

1. In-service training
2. Vashist

وجود می‌آورد. با بررسی و شناخت این عوامل می‌توان به فهرستی از مسائل و چالش‌های فراروی هر سازمان دست یافت و اقدام‌های لازم برای مقابله با آنها را از طریق برنامه‌ریزی استراتژیک پیش‌بینی و اجرا کرد. ماچادو (۲۰۰۴) معتقد است: برنامه‌ریزی راهبردی عنصری کلیدی برای برتری سازمانی و ابزاری بسیار مهم برای اثربخشی سازمانی است (Machado, 2004: 9). در واقع این نوع برنامه‌ریزی، فرایند برنامه‌ریزی نظام‌مندی است که در آن گام‌های حرکت تعیین، وضع موجود و مأموریت‌ها مشخص و دیدگاه‌ها و نگاه‌های آتی و ارزش‌های عملیاتی و افق‌های پیش رو مشخص می‌گردد. از این رو فقدان برنامه‌ریزی استراتژیک در آموزش و پرورش که منبع تمام قدرت‌ها و یک سازمان صد درصد انسانی است می‌تواند به فقدان هر یک از عواملی از جمله هدف‌های کلان، فقدان راهکارها و روش‌های مناسب، شناسایی ساختار موجود، انسان و جامعه مطلوب، تحولات علم و فناوری، فضا و تجهیزات و منابع، کاربردی و عملیاتی کردن برنامه‌ها و از همه مهم‌تر نیروی انسانی توانمند و واجد شرایط بینجامد (کاشانی و رستم‌پور، ۱۳۹۲: ۸).

از این رو با توجه به اهمیت برنامه‌ریزی و دوره‌های آموزش معلمان، نبود تحقیقات در زمینه عوامل درونی و بیرونی آموزش معلمان و مشکلات و چالش‌های به وجود آمده در دوره‌های آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد، شناسایی نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدهای این آموزش‌ها مهم و ضروری به نظر می‌رسد تا با استفاده از حداکثر قوت و فرصت‌ها و برطرف ساختن ضعف‌ها و تهدیدها این آموزش‌ها مؤثرتر و باکیفیت‌تر اجرا شوند. از طرف دیگر، آموزش و پرورش استان کهگیلویه و بویراحمد، به‌ویژه آموزش ضمن خدمت معلمان بتواند وضعیت موجود معلمان خود را شناسایی کند، مقصد مناسب را تشخیص دهد و نحوه رسیدن به آنجا را معین نماید و نیز بتواند برای مقابله با چالش‌های آینده آموزش معلمان چاره‌اندیشی و مقابله کند و خود را با تغییرات محیط داخلی و خارجی هماهنگ سازد. در این پژوهش سعی بر آن است با بهره‌گیری از تحلیل SWOT فرصت‌ها و تهدیدهای محیطی پیش روی آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد و نیز ضعف‌ها و قوت‌ها مرتبط با آن را شناسایی و اقدام‌های لازم را در بهره‌گیری از فرصت‌ها، مقابله با تهدیدها، تقویت نقاط قوت و رفع نقاط ضعف ارائه شود و موقعیت راهبردی آموزش معلمان ابتدایی استان کهگیلویه و بویراحمد مشخص شود.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

در بنیاد آموزش ضمن خدمت این باور وجود دارد که این نوع آموزش‌ها می‌تواند دانش و مهارت مشارکت‌کنندگان را افزایش دهد و نگرش آنها را مثبت گرداند. این نوع آموزش‌ها هنگامی مفید است که اعضا بخواهند یاد بگیرند (اسلومن، ۴: ۱۳۸۲). جان. اف. می^۱ در تعریف آموزش ضمن خدمت، آن را بهبود نظام‌دار و مداوم مستخدمین از نظر دانش، مهارت‌ها و رفتارهایی که به رفاه آنان و سازمان محل خدمتشان کمک نماید، تعریف می‌کند (ابطحی، ۱۳۸۱: ۳۴). همچنین یونسکو آموزش معلمان را عامل مهمی در راه بازسازی برنامه‌های آموزشی دانسته و بر هر چیز دیگری مقدم می‌شمارد. یونسکو آموزش را سرمایه‌گذاری مهم در زمینه توانایی‌سازی معلمان می‌داند و نادیده گرفتن نهادهای مربوط به آموزش معلمان را امری غیراخلاقی و اتلاف فرصت محسوب می‌کند، چراکه که معلمان در طول حیات کاری خود با هزاران دانش‌آموز ارتباط دارند (گاف و اسکات، ۱۳۸۹: ۱۶).

مطالعات متعدد و متنوعی در رابطه آموزش ضمن خدمت و عملکرد آنها در نظام تعلیم و تربیت صورت گرفته است که هر یک ابعاد مختلفی از این موضوع را مورد توجه قرار داده‌اند. در این رابطه سمعی زفرقندی (۱۳۹۰) در پژوهش خود به این نتایج دست یافت که کمترین تأثیر اجرای دوره‌های ضمن خدمت در شرایط موجود در موضوعات رشد حرفه‌ای معلمان، توجه به سبک‌های یادگیری و اجرای برنامه درسی قبل از دوره‌ها بوده است. همچنین مهم‌ترین نارسایی‌های دوره‌های ضمن خدمت در نظام فعلی آموزش معلمان به ترتیب، ضعف محتوای ارائه شده در دوره‌ها از لحاظ به‌روز بودن، اجرای دوره‌ها در زمان نامناسب، عدم ایجاد شرایط لازم در دوره‌ها برای تسلط معلمان به مهارت‌های ضروری، ضعف در منابع آموزشی، محدود بودن دوره‌ها در زمینه کاربرد فناوری‌های جدید، ضعف محتوای دوره‌ها از لحاظ کاربردی بودن و عدم تناسب دوره‌ها با نیازهای آموزشی معلمان است.

پوراسکندری (۱۳۹۰) در پژوهش خود به این نتایج دست یافت: اطلاع‌رسانی سازمان در مورد مکان برگزاری دوره‌ها، توجه به دیدگاه و انتظارات مدیران و سرپرستان واحدهای سازمانی در نیازسنجی، ارائه تسهیلات و خدمات رفاهی، اجرای منظم دوره‌ها در زمان و مکان از قبل تعیین شده نقاط قوت محسوب می‌شود. نقاط ضعف عبارتند از: بی‌توجهی به تغییر و

تحولات علمی و فناوری، بی توجهی به دیدگاه کارکنان خبره و متخصص، بی توجهی به نیازهای فردی و شغلی، عدم انتخاب اساتید مجرب و باصلاحیت، عدم توجه به دیدگاه کارشناسان امر در تدوین محتوا، عدم توجه به تغییر و نگرش فراگیران در رابطه با آموزش‌های ضمن خدمت، عدم استفاده از رسانه‌های مختلف در اجرای دوره‌های آموزشی، عدم توجه به ارزشیابی دوره‌ها، بی توجهی به استمرار و مداومت در نیازسنجی آموزشی، بی توجهی به تشویق و ترغیب کارکنان نسبت به شرکت در دوره‌های آموزشی. همچنین نتایج پژوهش کاظمی و همراهی (۱۳۸۸) و پالیزبان (۱۳۸۷) شباهت بسیار زیادی با نتایج این تحقیق داشتند.

حسینی (۱۳۸۶) در تحقیق خود عوامل چهارگانه سوات مؤثر بر سازمان آموزش و پرورش را مورد بررسی قرار داده است. در این پژوهش نقاط قوت عبارتند از: توانایی پیش‌بینی متون و محتوا منطبق با نیاز معلمان، برخورداری از سیستم اطلاعات و ارتباطات، زمینه آموزش از راه دور فراهم آمده است، توانایی کاربرد روش هزینه - فایده درون سازمانی، توانایی صرفه‌جویی در هزینه‌های هزینه‌های اضافی و جانبی تشریفاتی و وجود محیط دوستی و صمیمی بین کارکنان آموزش و پرورش. نقاط ضعف عبارتند از: کمبود بودجه لازم جهت انجام برنامه‌ها، کمبود اطلاعات و آمارهای دقیق هزینه‌های تمام شده، هزینه‌های غیرلزوم در مناطق، عدم بهره‌مندی مدارس و مراکز و امکانات فناوری. فرصت‌ها شامل توانایی استفاده از محیط‌ها و فضاهای دولتی، مساعدت‌جویی از بخش‌ها برای تولید مواد چاپی، تصاویر و فناوری و فراهم بودن نیروی کار فراوان جوانان و تحصیل کرده‌ها با تخصص‌های گوناگون است. تهدیدها عبارتند از: کم‌اطلاعی مسئولان و عدم درک صحیح از موقعیت، هزینه‌های بالای آموزشی، کاهش درآمدهای مالی اقصاء مختلف جامعه و کمبود دانش و فناوری به روز در دنیا.

ماسد^۱ (۲۰۱۴) در تحقیق خود با عنوان «بررسی نگرش معلمان ابتدایی در مورد ضرورت برنامه آموزش ضمن خدمت» به این نتایج دست یافت که نقطه شروع، این عقیده است که ویژگی‌های آموزش در یک هماهنگی دائمی با جامعه معاصر، خواسته‌های خود در رابطه با یادگیری، در نظام آموزش و پرورش است. ایجاد انگیزه در خود برای یادگیری به بخش وسیعی از اطلاعات فردی بستگی دارد. اطلاعاتی که ویژگی‌های منحصر به فرد در کل فرایند را دارند. این ویژگی‌ها عبارتند از: گروه‌های سنی مختلف، ویژگی‌های فردی، کسب توانایی مادام‌العمر، عملکردهای قبلی، سطح اعتماد به نفس، ادراک فردی خود و نگرش نسبت به عمل

یادگیری. یافته‌های به دست آمده نشان می‌دهد: معلمان مدارس ابتدایی از اهمیت آموزش ضمن خدمت در روند توسعه خود و اینکه آنها آموزش ضمن خدمت را مهم‌تر از آموزش خود می‌دانند آگاه هستند.

ماکسول^۱ (۲۰۱۰) در پژوهش خود این مسائل را مورد بررسی قرار داد: محتوای برنامه، اجرای آموزش، روش‌های آموزش، منابع آموزشی، مکان و محل برگزاری دوره‌ها. به‌طور کلی نظر معلمان نسبت به مسائل بررسی شده منفی است. هارپر^۲ (۲۰۰۴) در پژوهش خود به این نتایج دست یافت که مهم‌ترین نقاط قوت دانشگاه عبارتند از: توانایی افزایش ثبت‌نام، برنامه‌های تحصیلی با کیفیت، گسترش تحقیقات، تعامل زیاد با جامعه، تعامل مؤثر و مثبت استادان و فعال بودن دانشجویان، امنیت و توانایی جذب بودجه‌های خارجی. مهم‌ترین نقاط ضعف دانشگاه عبارتند از: محدودیت فضا، اختلاف در تغییر شیوه اداره مؤسسه، محدودیت منابع، ارتباط ضعیف بین آموزش و بخش‌های دیگر. مهم‌ترین فرصت‌های دانشگاه را مؤسسه تحقیقاتی، عملکرد مرکز هنری، گسترش تحقیق و تأکید روی تحقیقات دانشجویی، ارتباط با بخش‌های صنعت، برنامه‌های متناسب برای دانشگاه، افزایش ارتباط با کالج، تدوین اهداف دانشگاهی، گفت‌وگو با جامعه محلی، به‌خصوص در حوزه بهداشت، درمان و یادگیری الکترونیکی در آموزش پرستاری بر شمرده است. همچنین مهم‌ترین تهدیدهای دانشگاه از نظر وی، وضعیت اقتصادی، اقتصاد ملی، عدم آمادگی استفاده نکردن از فناوری، سرگشتگی درونی و امکان برخورد طوفان با فضای دانشگاه است.

روش پژوهش

این تحقیق از نظر هدف، کاربردی و از نظر نوع مطالعه، تحقیق توصیفی است. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی معلمان ابتدایی استان کهگیلویه و بویراحمد (۵۵۷۰ نفر) تشکیل داده که از این تعداد با استفاده از فرمول کوکران ۳۶۰ نفر انتخاب شد. برای انتخاب نمونه از نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای تصادفی استفاده شده است.

برای گردآوری داده‌ها به دو صورت کیفی و کمی عمل شد. در بخش کیفی ابتدا گزارش‌ها، آمار، نتایج تحقیقات و سایر اسناد بررسی شد. همچنین مصاحبه‌ای نیمه ساختاریافته

1. Maxvel
2. Harper

با افرادی که در زمینه آموزش معلمان آگاهی داشتند (رئیس آموزش نیروی انسانی، کارشناسان دوره‌های ضمن خدمت، مدرسان دوره‌ها، معلمان دارای سنوات بالا و کادر اجرایی دوره‌ها) انجام شد و از بررسی‌های انجام شده، پرسشنامه اولیه تدوین شد. سپس با استفاده از تکنیک دلفی، پرسشنامه اولیه را برای چند نفر از افرادی که در حوزه آموزش معلمان آگاهی داشتند، ارسال کرده و بعد از چند بار اصلاح و ارسال و تشریح در جلسات راهبردی، پرسشنامه نهایی با ۱۰ قوت، ۱۷ ضعف، ۱۵ فرصت و ۹ تهدید تدوین شد. پرسشنامه نهایی تدوین شده شامل دو بخش بود. در بخش اول به اطلاعات جمعیت‌شناختی (جنس، رشته تحصیلی، مدرک و سنوات کار) و بخش دوم به اطلاعات قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدها آموزش معلمان نظر دادند.

روایی پرسشنامه از طریق بررسی نظر اساتید به دست آمد. به این ترتیب نمونه‌ای از پرسشنامه برای متخصصان ارسال شد و پس از جمع‌آوری مجموعه‌ای از نظرات، پرسشنامه، اصلاح و مجدداً برای آنها ارسال و در یک جمع‌بندی نهایی اصلاح شد. برای تعیین پایایی پرسشنامه از روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) استفاده شد. در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۱ و همچنین پایایی هر یک از عوامل قوت (۰/۸۶)، ضعف (۰/۹۱)، فرصت‌ها (۰/۹۳) و تهدیدها (۰/۸۸) به دست آمد.

پس از گردآوری داده‌ها برای توصیف و تجزیه و تحلیل داده‌ها از دو روش آماری استفاده شد: ۱. آمار توصیفی به منظور جمع‌آوری و طبقه‌بندی داده‌ها و محاسبه شاخص‌های آماری از جمله فراوانی، فراوانی نسبی، میانگین و انحراف معیار و ۲. آمار استنباطی: در این آمار از آزمون t تک‌نمونه‌ای برای میزان معناداری و مطلوب بودن عوامل و از آزمون فریدمن برای رتبه‌بندی هر یک از گویه‌های Swot استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

ویژگی‌های جمعیت‌شناسی معلمان ابتدایی استان کهگیلویه و بویراحمد به تفکیک جنسیت، رشته تحصیلی، مدرک و سابقه خدمت در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناسی معلمان ابتدایی استان کهگیلویه و بویراحمد

متغیر	فراوانی	فراوانی نسبی
جنسیت	مرد	۲۱۶
	زن	۱۴۴
مدرک تحصیلی	دیپلم	۶
	کاردانی	۱۱۷
	کارشناسی	۲۱۲
سابقه خدمت	کارشناسی ارشد و بالاتر	۲۵
	۱-۵ سال	۲۵
	۶-۱۰ سال	۵۱
	۱۱-۱۵ سال	۶۳
	۱۶-۲۰ سال	۷۱
رشته تحصیلی	۲۱-۲۵ سال	۹۳
	۲۶ به بالا	۵۷
	آموزش ابتدایی	۲۶۱
	آموزش علوم تجربی	۱۷
	علوم تربیتی و روان‌شناسی	۳۴
	آموزش ریاضی	۱
سایر	ادبیات و علوم انسانی	۲۶
	سایر	۲۱

اطلاعات مندرج در جدول بالا نشان می‌دهد: از بین ۳۶۰ معلمانی که پرسشنامه‌ها را تکمیل کرده‌اند، ۲۱۶ نفر مرد و ۱۴۴ نفر زن بودند. همچنین از بین ۳۶۰ نفر، تحصیلات کارشناسی دارای بیشترین درصد (۵۸/۹٪) و تحصیلات دکتری دارای کمترین درصد (۰٪)، سابقه خدمت ۲۵ - ۲۱ سال بیشترین درصد (۲۵/۹٪) و سابقه خدمت ۱ - ۵ سال کمترین درصد (۶/۹٪) و رشته تحصیلی آموزش ابتدایی بیشترین درصد (۷۲/۵٪) و رشته تحصیلی آموزش ریاضی کمترین درصد (۰/۳٪) بودند.

نقاط قوت آموزش معلمان ابتدایی استان کهگیلویه و بویراحمد

برای تعیین نقاط قوت آموزش معلمان ابتدایی، ابتدا اسناد و مطالعات بررسی و سپس گزارش‌ها و آمارهای چند دوره متوالی آموزش‌های ضمن خدمت را مقایسه و مصاحبه‌ای نیمه‌سازمان‌یافته با کسانی که در این زمینه آگاهی کامل داشتند انجام شده و در نهایت نقاط قوت نهایی با استفاده از تکنیک دلفی و برگزاری جلسات راهبردی، که در جدول ۲ قابل مشاهده است، تعیین شد. با استفاده از آزمون t تک‌نمونه‌ای مشخص شد که بالا بودن سطح مرتبه علمی مدرسان با میانگین (۴/۱۱) با توجه به نمره ملاک^۱ (۳) دارای بیشترین اهمیت است. بر اساس یافته‌های جدول ۲ عوامل مرتبط با نقاط قوت آموزش معلمان ابتدایی در سطح اطمینان ۰/۰۰۱ از دید معلمان معنادار است. در همین راستا جهت اولویت‌بندی گویه‌ها از آزمون فریدمن استفاده شد. نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد: نقاط قوت آموزش معلمان ابتدایی استان کهگیلویه و بویراحمد نیز با کای اسکوتر (۳۹۹/۱۶) و درجه آزادی ۹ معنادار است (۰۰۱ < p). این نتایج نشان‌دهنده اولویت بیشتر گویه بالا بودن سطح مرتبه علمی مدرسان با میانگین رتبه‌ای ۶/۹۶ و اولویت کمتر توانایی صرفه‌جویی در هزینه‌های اضافی و جانبی تشریفاتی با میانگین رتبه‌ای ۴/۳۱ است.

۱. با توجه به دامنه نمره گذاری سؤالات (۱ تا ۵) و محاسبه نمره کلی این بعد بر حسب این دامنه، نمره ملاک ۳ در نظر گرفته شده است.

جدول ۲. نتایج آزمون فریدمن حاصل از تحلیل نقاط قوت آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد

رتبه	مؤلفه	میانگین	میانگین رتبه‌ای	Sig
۲	وجود نیروی متخصص در بین معلمان به‌منظور تدریس در کلاس‌ها	۴/۰۹	۶/۸۹	۰/۰۰۰
۹	افزایش نسبی مشارکت زنان در دوره‌های ضمن خدمت	۳/۲۵	۴/۵۳	۰/۰۰۰
۷	افزایش دوره‌های ضمن خدمت در هر سال	۳/۴۴	۵	۰/۰۰۰
۶	تخصیص مدرک معادل برای اخذ ساعات مشخص	۳/۴۶	۵/۱۸	۰/۰۰۰
۸	افزایش دوره‌های مجازی	۳/۳۵	۴/۷۷	۰/۰۰۰
۱	بالا بودن سطح مرتبه علمی مدرسان	۴/۱۱	۶/۹۶	۰/۰۰۰
۵	قوانین و آیین‌نامه که از آموزش فرهنگیان حمایت می‌کند.	۳/۵۷	۵/۴۴	۰/۰۰۰
۴	استفاده از تجارب معلمان باسابقه در تدریس	۳/۷۰	۵/۶۷	۰/۰۰۰
۱۰	توانایی صرفه‌جویی در هزینه‌های اضافی و جانبی تشریفاتی	۳/۱۸	۴/۳۱	۰/۰۰۰
۳	وجود ارتباط و محیط گرم و صمیمی در بین معلمان و عوامل اجرایی	۳/۹۱	۶/۲۶	۰/۰۰۰

نقاط ضعف آموزش معلمان ابتدایی استان کهگیلویه و بویراحمد

برای تعیین نقاط ضعف، همانند روند نقاط قوت عمل شد که در نهایت ۱۷ نقطه ضعف مهم از بررسی مطالعات و جلسات راهبردی (جدول ۳) تعیین شد و با استفاده از t -تک نمونه‌ای مشخص شد که کمبود بودجه لازم جهت انجام موفقیت‌آمیز برنامه‌ها (۳/۹۵) با توجه به نمره ملاک (۳) نقطه ضعف جدی آموزش ضمن خدمت معلمان ابتدایی است. بر اساس یافته‌های جدول ۳، عوامل مرتبط با نقاط ضعف آموزش معلمان ابتدایی در سطح اطمینان ۰/۰۰۱ از دید معلمان معنادار است. همچنین جهت اولویت‌بندی گویه‌های نقاط ضعف، از آزمون فریدمن استفاده شد. نتایج در جدول ۳ نشان می‌دهد: نقاط ضعف آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد نیز با کای اسکوتر ۱۹۴/۲۴ و درجه آزادی ۱۶ معنادار است ($p < 0.01$). این نتایج نشان‌دهنده اولویت بیشتر گویه کمبود بودجه لازم جهت انجام موفقیت‌آمیز برنامه‌ها با میانگین رتبه‌ای ۱۰/۵۴ و اولویت کمتر گویه نگرش‌های منفی در جامعه نسبت به آموزش‌های کوتاه‌مدت و گرایش بیشتر معلمان به تحصیلات دانشگاهی با میانگین رتبه‌ای ۷/۷۷ است.

جدول ۳. نتایج آزمون فریدمن حاصل از تحلیل نقاط قوت آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد

رتبه	گویه	میانگین	میانگین رتبه‌ای	Sig
۲	عدم تجهیزات و امکانات آموزشی و رفاهی مناسب	۳/۹۰	۱۰/۵۳	۰/۰۰۰
۱	کمبود بودجه لازم جهت انجام موفقیت‌آمیز برنامه‌ها	۳/۹۵	۱۰/۵۴	۰/۰۰۰
۱۲	مناسب نبودن نسبت مدرسان به معلمان	۳/۴۷	۸/۴۴	۰/۰۰۰
۱۳	عدم نیازسنجی قبل از اجرای دوره‌ها	۳/۴۶	۸/۲۹	۰/۰۰۰
۱۶	نگرش‌های منفی در جامعه نسبت به آموزش‌های کوتاه‌مدت و گرایش بیشتر معلمان به تحصیلات دانشگاهی	۳/۴۱	۷/۷۷	۰/۰۰۰
۶	عدم زیرساخت‌های لازم در استان برای آموزش مجازی	۳/۶۸	۹/۳۵	۰/۰۰۰
۱۱	فقدان هماهنگی بین آیین‌نامه‌ها و قوانین آموزشی کارکنان دولت با واقعیت‌های آموزشی معلمان	۳/۵۲	۸/۴۵	۰/۰۰۰
۹	جهت‌گیری‌های سیاسی در انتخاب مدرسین دوره‌ها	۳/۶۳	۸/۹۶	۰/۰۰۰
۵	عدم نظارت جدی بر امتحانات پایان دوره	۳/۷۳	۹/۴۶	۰/۰۰۰
۱۰	شیوه‌ها و رویکردهای سنتی آموزش و یادگیری	۳/۶۰	۸/۶۹	۰/۰۰۰
۱۵	عدم تناسب ساعات آموزش دیده توسط معلمان با ساعات تعیین شده از سوی وزارت در سال	۳/۴۳	۷/۹۵	۰/۰۰۰
۳	عدم برگزاری دوره‌ها در زمان و مکان مناسب	۳/۷۶	۹/۷۶	۰/۰۰۰
۱۰	فشرده کردن زمان اجرای دوره‌ها	۳/۵۵	۸/۶۹	۰/۰۰۰
۸	عدم مشارکت معلمان در تصمیم‌گیری‌ها و عوامل برنامه درسی دوره‌ها	۳/۶۶	۹/۰۴	۰/۰۰۰
۷	عدم تسلط برخی از مدرسین بر محتوای دوره	۳/۶۹	۹/۳۲	۰/۰۰۰
۱۴	جابجایی معلمان آموزش دیده ابتدایی در مقاطع تحصیلی بالاتر	۳/۴۵	۸/۲۵	۰/۰۰۰
۴	انگیزه پایین معلمان برای شرکت در دوره‌ها	۳/۷۳	۹/۵۱	۰/۰۰۰

فرصت‌های آموزش معلمان ابتدایی استان کهگیلویه و بویراحمد

برای تعیین فرصت‌های آموزش معلمان ابتدایی همانند روند عوامل داخلی به عمل آمد که در نهایت ۱۵ فرصت پس از بررسی اسناد و جلسات راهبردی (جدول ۴) تعیین شد و با استفاده از t تک نمونه‌ای مشخص شد که وجود حمایت‌های اقتصادی و یارانه‌های اعطایی دولت به آموزش و پرورش (۳/۷۲) با توجه به نمره ملاک (۳) فرصت مهمی برای آموزش ضمن خدمت معلمان ابتدایی است. بر اساس یافته‌های جدول ۴ عوامل مرتبط با فرصت‌های آموزش معلمان ابتدایی در سطح معناداری ۰/۰۰۱ از دید معلمان قابل پذیرش است. همچنین جهت اولویت‌بندی گویه‌های فرصت‌ها، از آزمون فریدمن استفاده شد. نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد: فرصت‌های آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد نیز با کای اسکوتر ۱۰۹/۳۲ و درجه آزادی ۱۴ معنادار است ($p < ۰۰۱$). این نتایج نشان‌دهنده اولویت بیشتر گویه وجود حمایت‌های اقتصادی و یارانه‌های اعطایی دولت به آموزش و پرورش با میانگین رتبه‌ای ۶/۹۶ اولویت کمتر گویه عدم وجود رقیب در بخش آموزش معلمان با میانگین رتبه‌ای ۶/۹۰ است.

جدول ۴. نتایج آزمون فریدمن حاصل از تحلیل نقاط قوت آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد

رتبه	گویه‌ها	میانگین	میانگین رتبه‌ای	sig
۲	وجود نرم‌افزارهای آموزشی و فناوری‌های متناسب با دوره‌ها	۳/۷۱	۸/۸۲	۰/۰۰۰
۱۵	عدم وجود رقیب در بخش آموزش معلمان	۳/۳۳	۶/۹۰	۰/۰۰۰
۱۳	تقویت قوانین و مقررات حمایت‌کننده از سوی سیاست‌گذاران	۳/۴۳	۷/۴۳	۰/۰۰۰
۱۰	وجود تفاهم‌نامه با دانشگاه‌های استان برای برگزاری و حمایت از دوره‌ها	۳/۵۰	۷/۷۴	۰/۰۰۰
۱۲	تحولات سریع و برق‌آسای جهانی در فناوری‌ها	۳/۴۹	۷/۵۵	۰/۰۰۰
۵	وجود مراکز جامع و تخصصی (آموزش و آزمون) جهت برگزاری دوره‌ها	۳/۶۲	۸/۳۶	۰/۰۰۰
۴	وجود سازمان‌ها و بخش‌های حمایت‌کننده از دوره‌های آموزشی معلمان	۳/۶۲	۸/۳۷	۰/۰۰۰
۷	تنوع آب و هوایی و وجود طبیعت‌های زیبا در چهار فصل سال در استان	۳/۶۷	۸/۲۱	۰/۰۰۰
۹	وجود انجمن‌ها و نشریات علمی در ارتباط با آموزش معلمان	۳/۵۲	۷/۹۷	۰/۰۰۰
۱۴	رتبه‌بندی معلمان	۳/۳۸	۷/۳۲	۰/۰۰۰
۸	وجود همایش‌ها و سمینارها در ارتباط با آموزش معلمان	۳/۵۳	۸/۰۳	۰/۰۰۰
۱۱	توانایی استفاده از محیط‌ها و فضاها دولتی و غیردولتی برای برگزاری دوره‌ها	۳/۴۸	۷/۶۱	۰/۰۰۰
۱	وجود حمایت‌های اقتصادی و یارانه‌های اعطایی دولت به آموزش و پرورش	۳/۷۲	۸/۹۳	۰/۰۰۰
۳	وجود کتابخانه‌ها در سطح استان	۳/۶۷	۸/۵۳	۰/۰۰۰
۶	استفاده از تجربیات دوره‌های آموزشی موفق سایر استان‌ها و کشورها	۳/۶۱	۸/۲۴	۰/۰۰۰

تهدیدهای آموزش معلمان ابتدایی استان کهگیلویه و بویراحمد

برای تعیین تهدیدهای آموزش معلمان ابتدایی همانند روند عوامل داخلی به عمل آمد که در نهایت ۹ تهدید پس از بررسی اسناد و جلسات راهبردی (جدول ۵) تعیین شد و با استفاده از t تک‌نمونه‌ای مشخص شد که مشکلات شخصی و اقتصادی معلمان (۴/۴۱) با توجه به نمره ملاک (۳) تهدید جدی برای آموزش ضمن خدمت معلمان ابتدایی است. بر اساس یافته‌های جدول ۵ عوامل مرتبط با تهدیدهای آموزش معلمان ابتدایی در سطح معناداری ۰/۰۰۱ از دید معلمان قابل پذیرش است. همچنین جهت اولویت‌بندی گویه‌های تهدیدها، از آزمون آزمون فریدمن استفاده شد. یافته‌های آزمون فریدمن در جدول ۵ نشان می‌دهد: تهدیدهای آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد نیز با کای اسکوتر ۴۰۴/۰۰ و درجه آزادی ۸ معنادار هستند ($p < ۰۰۱$). این نتایج نشان‌دهنده اولویت بیشتر مؤلفه مشکلات شخصی و اقتصادی معلمان با میانگین رتبه‌ای ۶/۳۹ و اولویت کمتر گویه برگزاری انتخابات مجلس شورای اسلامی با میانگین رتبه‌ای ۳/۵۸ است.

جدول ۵. نتایج آزمون فریدمن حاصل از تحلیل تهدیدهای آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد

ردیف	گویه‌ها	میانگین	میانگین رتبه‌ای	sig
۸	عدم دسترسی به بانک‌های اطلاعاتی و شبکه‌های اطلاعاتی	۳/۷۲	۴/۴۶	۰/۰۰۰
۵	کمبود دانش و فناوری بروز در کشور	۳/۷۹	۴/۶۸	۰/۰۰۰
۲	افزایش نرخ تورم	۴/۲۲	۵/۸۸	۰/۰۰۰
۳	کاهش درآمد سرانه	۴/۱۳	۵/۵۶	۰/۰۰۰
۶	متمرکز بودن سیاست‌های پولی و مالی کشور	۳/۷۷	۴/۶۶	۰/۰۰۰
۴	عدم وجود شبکه‌های اینترنت در برخی مناطق استان	۳/۹۸	۵/۲۲	۰/۰۰۰
۹	برگزاری انتخابات مجلس شورای اسلامی	۳/۳۴	۳/۵۸	۰/۰۰۰
۷	عدم وجود مراکز تحقیقاتی در اکثر مناطق استان	۳/۷۵	۴/۵۸	۰/۰۰۰
۱	مشکلات شخصی و اقتصادی معلمان	۴/۴۱	۶/۳۹	۰/۰۰۰

موقعیت راهبردی آموزش معلمان ابتدایی استان کهگیلویه و بویراحمد (سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳) اساس مدل swot

در این بخش از ماتریس ارزیابی عوامل درونی و بیرونی استفاده شد. پس از اینکه عوامل داخلی (قوت‌ها و ضعف‌ها) شناسایی شدند، عوامل اولویت‌دار در یک ستون ماتریس قرار گرفته و با استفاده از ضرایب و رتبه‌های خاص امتیازبندی شدند تا در نهایت مشخص شود که برنامه راهبردی آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد در آینده‌ای که می‌خواهد برای آن برنامه‌ریزی کند، قوت‌های بیشتری خواهد داشت یا با ضعف‌های بیشتری مواجه خواهد شد. جدول ۶ ماتریس ارزیابی عوامل داخلی را نشان می‌دهد. نحوه تهیه ماتریس به شرح زیر است:

در این ماتریس عوامل استراتژیک یا اولویت‌دار داخلی در ستون اول و در قالب قوت‌ها و ضعف‌ها فهرست شدند. سپس در ستون دوم ضریب اولیه ۱ هر یک از گویه‌ها که به دست آمده است آورده می‌شود. در ستون سوم وزن ۲ هر گویه ارائه شده است. در ستون چهارم با توجه به کلیدی یا عادی بودن قوت‌ها و ضعف‌ها به ترتیب رتبه ۴ یا ۳ به قوت‌ها و رتبه ۲ یا ۱ به ضعف‌ها اختصاص پیدا کرد. تخصیص رتبه بدین صورت بود که اگر قوت پیش روی آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد یک قوت عالی بود رتبه ۴ و چنانچه یک قوت ضعیف بود رتبه ۳ به عامل مورد نظر داده شد و همچنین اگر ضعف پیش روی آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد یک ضعف معمولی بود، رتبه ۱ و اگر یک ضعف جدی بود رتبه ۲ به آن تعلق گرفت. پس از دادن رتبه توسط اعضای شورای راهبردی یا متخصصان آموزش نیروی انسانی در آموزش و پرورش، میانگین هر گویه را به دست آورده و با توجه به وزن هر گویه به‌عنوان رتبه هر گویه محاسبه می‌شود. در ستون پنجم وزن ستون سوم و رتبه‌های ستون چهارم برای هر قوت یا ضعف در هم ضرب شدند تا امتیاز قوت یا ضعف برای آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد مشخص شود. در انتهای این ستون از مجموع امتیازات به دست آمده، امتیاز نهایی آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد از نظر برخورداری از قوت‌ها و ضعف‌ها تعیین شد. با توجه به اینکه امتیاز نهایی آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد

۱. ضریب اولیه بدین صورت به دست آمده است: تعداد هر یک از گزینه‌ها را در ارزش هر گزینه (طیف لیکرت) ضرب کرده و سپس باهم جمع می‌کنیم تا ضریب اولیه هر گویه به دست آید.
۲. وزن هر گویه بدین صورت به دست آمده است که ضریب اولیه هر گویه را بر مجموع ضریب اولیه عوامل داخلی تقسیم نموده تا وزن هر گویه به دست آید.

در این ماتریس (۲/۳۲) محاسبه شد نتیجه می‌گیریم ضعف‌های پیش روی آموزش معلمان ابتدایی استان کهگیلویه و بویراحمد تا اندازه‌ای بر قوت‌های آن غلبه دارد.

جدول ۶. ماتریس ارزیابی عوامل درونی آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد

امتیاز نهایی	رتبه	وزن	ضریب اولیه	گویه‌ها	
۰/۱۶۸	۴	۰/۰۴۲	۱۴۷۱	وجود نیروی متخصص در بین معلمان به‌منظور تدریس در کلاس‌ها	قوت‌ها
۰/۱۰۶	۳/۲	۰/۰۳۳	۱۱۶۹	افزایش نسبی مشارکت زنان در دوره‌های ضمن خدمت	
۰/۱۱۹	۳/۴	۰/۰۳۵	۱۲۴۰	افزایش دوره‌های ضمن خدمت در هر سال	
۰/۱۲۶	۳/۵	۰/۰۳۶	۱۲۴۷	تخصیص مدرک معادل برای اخذ ساعات مشخص	
۰/۱۱۲	۳/۳	۰/۰۳۴	۱۲۰۶	افزایش دوره‌های مجازی	
۰/۱۶۸	۴	۰/۰۴۲	۱۴۷۹	بالا بودن سطح مرتبه علمی مدرسان	
۰/۱۳۳	۳/۶	۰/۰۳۷	۱۲۸۵	قوانین و آیین‌نامه که از آموزش فرهنگیان حمایت می‌کند.	
۰/۱۴۴	۳/۸	۰/۰۳۸	۱۳۳۲	استفاده از تجارب معلمان یاسابقه در تدریس	
۰/۰۹۹	۳	۰/۰۳۳	۱۱۴۴	توانایی صرفه‌جویی در هزینه‌های اضافی و جانبی تشریفاتی	
۰/۱۵۶	۳/۹	۰/۰۴۰	۱۴۰۹	وجود ارتباط و محیط گرم و صمیمی در بین معلمان و عوامل اجرایی	
۰/۰۸۰	۲	۰/۰۴۰	۱۴۰۵	عدم تجهیزات و امکانات آموزشی و رفاهی مناسب	
۰/۰۸۰	۲	۰/۰۴۰	۱۴۲۱	کمبود بودجه لازم جهت انجام موفقیت‌آمیز برنامه‌ها	
۰/۰۴۷	۱/۳	۰/۰۳۶	۱۲۵۰	عدم تناسب نسبت مدرسان به معلمان	
۰/۰۴۵	۱/۳	۰/۰۳۵	۱۲۴۵	عدم نیازسنجی قبل از اجرای دوره‌ها	
۰/۰۳۵	۱	۰/۰۳۵	۱۲۲۸	نگرش‌های منفی در جامعه نسبت به آموزش‌های کوتاه‌مدت و گرایش بیشتر معلمان به تحصیلات دانشگاهی	
۰/۰۶۵	۱/۷	۰/۰۳۸	۱۳۲۵	نبود زیرساخت‌های لازم در استان برای آموزش مجازی	
۰/۰۵۰	۱/۴	۰/۰۳۶	۱۲۶۸	فقدان هماهنگی بین آیین‌نامه‌ها و قوانین آموزشی کارکنان دولت با واقعیت‌های آموزشی معلمان	
۰/۰۵۹	۱/۶	۰/۰۳۷	۱۳۰۸	جهت‌گیری‌های سیاسی در انتخاب مدرسین دوره‌ها	ضعف‌ها
۰/۰۶۵	۱/۷	۰/۰۳۸	۱۳۴۴	عدم نظارت جدی بر امتحانات پایان دوره	

امتیاز نهایی	رتبه	وزن	ضریب اولیه	گویه‌ها
۰/۰۵۹	۱/۶	۰/۰۳۷	۱۲۹۵	شیوه‌ها و رویکردهای سنتی آموزشی و یادگیری
۰/۰۴۲	۱/۲	۰/۰۳۵	۱۲۳۵	مناسب نبودن تناسب ساعات آموزش دیده توسط معلمان با ساعات تعیین شده از سوی وزارت در سال
۰/۰۶۸	۱/۸	۰/۰۳۸	۱۳۵۳	عدم برگزاری دوره‌ها در زمان و مکان مناسب
۰/۰۵۴	۱/۵	۰/۰۳۶	۱۲۷۷	فشرده کردن زمان اجرای دوره‌ها
۰/۰۶۵	۱/۷	۰/۰۳۸	۱۳۱۹	عدم مشارکت معلمان در تصمیم‌گیری‌ها و عوامل برنامه درسی دوره‌ها
۰/۰۶۵	۱/۷	۰/۰۳۸	۱۳۳۹	عدم تسلط برخی از مدرسین بر محتوای دوره
۰/۰۴۵	۱/۳	۰/۰۳۵	۱۲۴۱	جابجایی معلمان آموزش دیده ابتدایی در مقاطع تحصیلی بالاتر
۰/۰۶۵	۱/۷	۰/۰۳۸	۱۳۴۴	انگیزه پایین معلمان برای شرکت در دوره‌ها
$\Sigma = ۲/۳۲۰$		$\Sigma = ۱$	۳۵۱۶۹	مجموع ضرایب عوامل درونی

برای ارزیابی عوامل بیرونی از ماتریس ارزیابی عوامل بیرونی در جدول ۷ استفاده شد. در این ماتریس نیز از روند ماتریس عوامل درونی استفاده شد. چنانچه جمع کل امتیاز نهایی آموزش معلمان ابتدایی در این ماتریس بیش از ۲/۵ باشد، بدین معناست که طبق پیش‌بینی‌های به عمل آمده، فرصت‌های پیش روی آموزش معلمان بر تهدیدهای آن غلبه خواهند داشت. اگر این امتیاز کمتر از ۲/۵ باشد، نشان‌دهنده غلبه تهدیدها بر فرصت‌های آن است (هانگر و ویلن، ۱۳۸۴). با توجه به اینکه امتیاز نهایی عوامل بیرونی آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد در این ماتریس (۲/۷۴) محاسبه شد، نتیجه می‌گیریم فرصت‌های پیش روی آموزش معلمان ابتدایی استان کهگیلویه و بویراحمد تا اندازه‌ای بر تهدیدهای آن غلبه دارد.

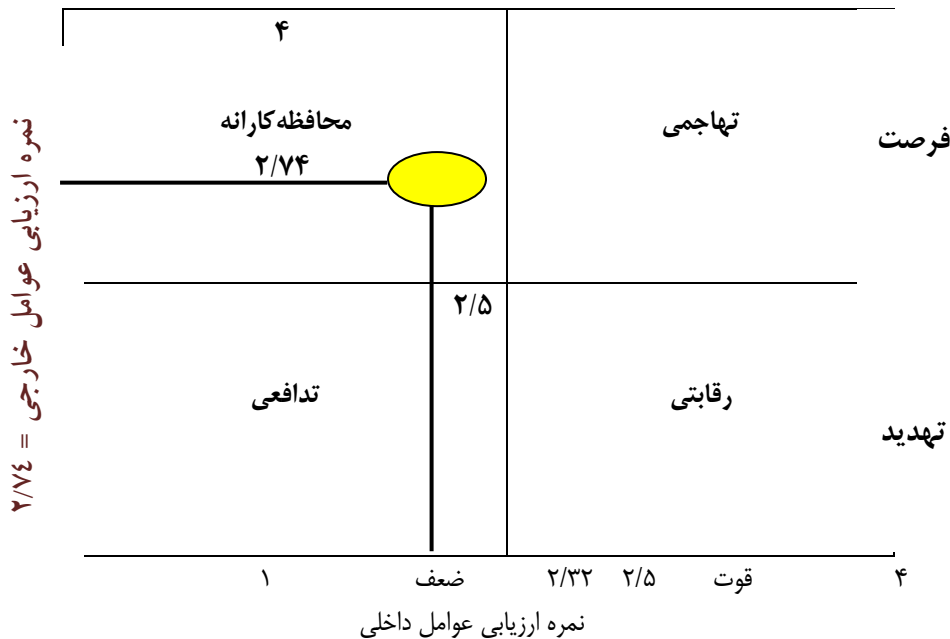
جدول ۷. ماتریس ارزیابی عوامل بیرونی آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد

عنوان	ضریب اولیه	وزن	امتیاز	امتیاز نهایی
وجود نرم‌افزارهای آموزشی و فناوری‌های متناسب با دوره‌ها	۱۳۳۵	۰/۰۴۲	۴	۰/۱۶۸
عدم وجود رقیب در بخش آموزش معلمان	۱۲۰۰	۰/۰۳۸	۳	۰/۱۱۴
تقویت قوانین و مقررات حمایت‌کننده از سوی سیاست‌گذاران	۱۲۳۵	۰/۰۳۹	۳/۲	۰/۱۲۴
وجود تفاهم‌نامه با دانشگاه‌های استان برای برگزاری و حمایت از دوره‌های آموزشی معلمان	۱۲۵۹	۰/۰۴۰	۳/۴	۰/۱۳۶
تحولات سریع و برق‌آسای جهانی در فناوری‌ها	۱۲۵۸	۰/۰۳۹	۳/۳	۰/۱۲۹
وجود مراکز جامع و تخصصی (آموزش و آزمون) جهت برگزاری دوره‌ها	۱۳۰۳	۰/۰۴۱	۳/۷	۰/۱۵۲
وجود سازمان‌ها و بخش‌های حمایت‌کننده از دوره‌های آموزشی معلمان	۱۳۰۳	۰/۰۴۱	۳/۷	۰/۱۵۲
تنوع آب و هوایی و وجود طبیعت‌های زیبا در چهار فصل سال در استان	۱۳۲۱	۰/۰۴۱	۳/۸	۰/۱۵۶
وجود انجمن‌ها و نشریات علمی در ارتباط با آموزش معلمان	۱۲۶۹	۰/۰۴۰	۳/۵	۰/۱۴۰
رتبه‌بندی معلمان	۱۲۱۶	۰/۰۳۸	۳/۱	۰/۱۱۸
وجود همایش‌ها و سمینارها در ارتباط با آموزش معلمان	۱۲۷۰	۰/۰۴۰	۳/۵	۰/۱۴۰
توانایی استفاده از محیط‌ها و فضاهاى دولتی و غیردولتی برای برگزاری دوره‌ها	۱۲۵۲	۰/۰۳۹	۳/۳	۰/۱۲۹
وجود حمایت‌های اقتصادی و یارانه‌های اعطایی دولت به آموزش و پرورش	۱۳۳۹	۰/۰۴۲	۴	۰/۱۶۸
وجود کتابخانه‌ها در سطح استان	۱۳۲۱	۰/۰۴۱	۳/۸	۰/۱۵۶
استفاده از تجربیات دوره‌های آموزشی موفق سایر استان‌ها و کشورها	۱۳۰۱	۰/۰۴۱	۳/۷	۰/۱۵۲

فرصت‌ها

عنوان	ضریب اولیه	وزن	امتیاز	امتیاز نهایی
عدم دسترسی به بانک‌های اطلاعاتی و شبکه‌های اطلاعاتی	۱۳۴۰	۰/۰۴۲	۱/۲	۰/۰۵۰
کمبود دانش و فناوری بروز در کشور	۱۳۶۵	۰/۰۴۳	۱/۴	۰/۰۶۰
افزایش نرخ تورم	۱۵۱۹	۰/۰۴۸	۱/۹	۰/۰۹۱
کاهش درآمد سرانه	۱۴۸۸	۰/۰۴۷	۱/۷	۰/۰۸۰
متمرکز بودن سیاست‌های پولی و مالی کشور	۱۳۵۶	۰/۰۴۳	۱/۳	۰/۰۵۶
عدم وجود شبکه‌های اینترنت در برخی مناطق استان	۱۴۳۳	۰/۰۴۵	۱/۷	۰/۰۷۶
برگزاری انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۲۰۱	۰/۰۳۸	۱	۰/۰۳۸
عدم وجود مراکز تحقیقاتی در اکثر مناطق استان	۱۳۴۹	۰/۰۴۲	۱/۳	۰/۰۵۵
مشکلات شخصی و اقتصادی معلمان	۱۵۸۹	۰/۰۵۰	۲	۰/۱۰۰
مجموع ضرایب عوامل بیرونی	۳۱۸۲۲	$\Sigma = ۱$		$\Sigma = ۲/۷۴۰$

در مجموع ماتریس ارزیابی عوامل درونی آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد در جدول ۷ نشان می‌دهد که مجموع نمرات این ماتریس ۲/۳۲ است و به این معناست که آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد با ضعف روبرو است. همچنین ماتریس ارزیابی عوامل بیرونی آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد در جدول ۷ نشان می‌دهد که مجموع نمرات این ماتریس ۲/۷۴ بوده و نشان‌دهنده آن است آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد با فرصت روبرو است. بنابراین نتایج ماتریس داخلی و خارجی در شکل ۱ حاکی از آن است که آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد از لحاظ موقعیت استراتژیک در موقعیت WO قرار دارد. به عبارت دیگر می‌توان گفت: به دلیل توانایی بخش آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد در استفاده از فرصت‌ها و دفع تهدیدهای احتمالی، اما به دلیل چیرگی ضعف‌ها بر قوت‌ها باید استراتژی محافظه کارانه اتخاذ نماید تا به اهداف خود دست یابد.

شکل ۱. نمره نهایی ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و خارجی IEF - EEF و تعیین نوع راهبرد

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تبیین موقعیت راهبردی آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد با استفاده از تحلیل SWOT و با روش توصیفی - پیمایشی صورت گرفت. نتایج در ارتباط با نقاط قوت آموزش معلمان ابتدایی نشان می‌دهد: مهم‌ترین اولویت از نظر معلمان ابتدایی بالا بودن سطح مرتبه علمی مدرسان است. این یافته در سطح اطمینان ۰/۰۰۱ معنادار بوده است و با یافته‌های تحقیق افضل خانی و نجابت (۱۳۹۲) همخوانی دارد. در تبیین این نتایج می‌توان گفت: هرچه مدرسان دوره‌های ضمن خدمت از مرتبه علمی بالاتری برخوردار باشند، تسلط بیشتری بر محتوای آموزش‌ها دارند و از این طریق یادگیری معلمان از محتوا بیشتر خواهد بود. از این رو بالا بودن سطح مرتبه علمی مدرسان در تدریس و فعالیت‌های آموزشی باعث می‌شود که به هدایت مسائل کلاس و فرضیات متفاوت و دستیابی به راه‌حل‌های گوناگون تأکید داشته باشند و بیشتر درصدد بررسی منطقی مسائل باشند که در تدریس و فعالیت‌های آموزشی آنها

نمود خواهد کرد. همچنین سطح مرتبه علمی مدرسان باعث می‌شود که آنها به سمت پژوهش و حل مسأله و تبیین چرایی‌ها روی آورند.

نتایج حاصل از یافته‌های نقاط ضعف آموزش معلمان، حاکی از آن است مهم‌ترین اولویت نقاط ضعف آموزش معلمان از نظر معلمان ابتدایی که بیشترین تأثیر را بر روی دوره‌ها دارد کمبود منابع مالی جهت انجام موفقیت‌آمیز برنامه‌ها است. این یافته در سطح اطمینان ۰/۰۰۱ معنادار بوده است و با یافته‌های تحقیق پالیزبان (۱۳۸۷)، حسینی (۱۳۸۶) و پوپا (۲۰۱۴) همخوانی دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت: از نظر معلمان، کمبود منابع مالی باعث می‌شود تا سازمان آموزش و پرورش نتواند به اهداف خود دست یابد. همچنین کمبود منابع مالی تأثیر مستقیمی بر روی کیفیت بخشی آموزش‌ها دارد. عدم منابع مالی کافی ممکن است اثرات زیان‌باری بر روی نیروی انسانی آینده داشته باشد. بنابراین اگر معلم اثربخش و کارآمد در جامعه می‌خواهیم، باید هزینه کرده و از این طریق بتوانیم به تولید اقتصادی کشور کمک کرد.

بر اساس داده‌های این پژوهش، نتیجه گرفت از نظر معلمان ابتدایی استان کهگیلویه و بویراحمد فرصتی که بیشترین تأثیر را بر روی دوره‌ها دارد و بتوان در آینده از آن استفاده کرد وجود حمایت‌های اقتصادی و یارانه‌های اعطایی دولت به آموزش و پرورش است. این یافته با یافته‌های حسینی (۱۳۸۶) همخوانی دارد. در تبیین آن، می‌توان گفت که آموزش ضمن خدمت استان کهگیلویه و بویراحمد نیاز مبرم به حمایت‌های اقتصادی و یارانه‌های اعطایی دولت دارد، چراکه روح کلی نتایج و اولویتهای مهمی که از نظر معلمان تأثیر بیشتری دارد منابع مالی است. بنابراین اگر دولت می‌خواهد که کشور از نظر علمی، اقتصادی و سایر ابعاد پیشرفت کند، باید توجه به معلمان داشته باشد. توسعه و پیشرفت هر کشوری در گرو کارکرد معلمان آن است و حاصل زحمات معلمان پیکره فعال و اثرگذار یک جامعه را تشکیل می‌دهد. در ارتباط با نتایج حاصل از تهدیدهای آموزش معلمان می‌توان گفت: از نظر معلمان ابتدایی، مهم‌ترین تهدیدی که ممکن است در آینده به دوره‌های آموزش معلمان تأثیر و صدمه بزند، مشکلات شخصی و اقتصادی معلمان است. این یافته با نتایج تحقیق حسینی (۱۳۸۶)، پوپا (۲۰۱۴) و هارپر (۲۰۰۴) همخوانی دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت: عدم رفع مشکلات اقتصادی و شخصی معلمان ممکن است به نسل آینده کشور صدمه بزند، چراکه معلمانی که به قدر کافی حقوق نمی‌گیرند تا مشکلات اقتصادی آنها حل شود، نمی‌توانند به‌طور فعال‌تر و

با انگیزه‌تری در کلاس‌های دوره‌های ضمن خدمت شرکت کرده و کیفیت آموزش آنها ضعیف‌تر می‌گردد. بنابراین معلم اگر نظر مالی تأمین نباشد، ممکن است به شغل‌های دوم سوم بپردازد. این باعث می‌شود که وجهه و شخصیت معلمی زیر سؤال برود و نتواند با آسودگی خاطر در کلاس درس حاضر شود و ممکن است باعث فرسودگی شغلی معلمان شود. این گفته در تحقیق اعتمادی و فقیه (۱۳۸۷) به تأیید رسیده است که مهم‌ترین عامل فرسودگی شغلی معلمان، مشکلات شخصی و اقتصادی آنها می‌باشد.

همچنین در ارتباط با موقعیت استراتژیک آموزش معلمان ابتدایی می‌توان نتیجه گرفت: با توجه به اینکه امتیاز نهایی در عوامل درونی آموزش معلمان (۲/۳۲) و امتیاز نهایی عوامل بیرونی (۲/۷۴) به دست آمد بنابراین نتایج ماتریس ارزیابی عوامل درونی و بیرونی آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد در وضعیت WO قرار دارد. در تبیین آن، می‌توان گفت که به دلیل توانایی آموزش معلمان استان کهگیلویه و بویراحمد در استفاده از فرصت‌ها و دفع تهدیدهای احتمالی اما به دلیل چیرگی ضعف‌ها بر قوت‌ها باید استراتژی محافظه کارانه اتخاذ کرد تا به اهداف خود دست یابد. از این رو آموزش معلمان از مزیت‌هایی که در فرصت‌ها نهفته است در جهت جبران ضعف استفاده می‌کنند، گاهی در خارج از سازمان فرصت‌های بسیار مناسبی وجود دارد، ولی یک سازمان به سبب داشتن ضعف داخلی نمی‌تواند از این فرصت‌ها بهره‌برداری کند. از این رو آموزش و پرورش باید برای آموزش معلمان خود برنامه‌هایی طراحی کند که علاوه بر اینکه از فرصت‌ها استفاده می‌کند بتواند ضعف‌های خود را از بین ببرد.

در نهایت، با توجه به نتایج سؤالات و موقعیت راهبردی آموزش معلمان ابتدایی استان کهگیلویه و بویراحمد پیشنهاد می‌شود: آموزش و پرورش جهت تقویت قوت‌ها، برطرف کردن ضعف‌ها، استفاده از فرصت‌ها و جلوگیری از تهدیدها آموزش معلمان ابتدایی، برنامه‌های راهبردی^۱ را تدوین کند تا بتواند بر اساس اهداف و فعالیت‌های مورد نظر خود به اهداف خود دست یابد.

۱. برنامه‌هایی هستند که برای تعیین مسیر و جهت سازمان در یک دوره زمانی مورد نظر (برای مثال، پنج سال) تدوین می‌شود. همچنین برنامه استراتژیک برای حل مشکلات درون سازمانی مانند مبهم بودن اهداف، تعریف ضعیف نقش‌ها و مسئولیت‌ها، نبود وحدت لازم بین فعالیت‌ها و نیاز به تعریف روشن اولویت‌ها تدوین می‌شود.

فهرست منابع

منابع فارسی

- ابطحی، حسین (۱۳۸۱). مدیریت منابع انسانی، تهران: انتشارات مؤسسه تحقیقات و آموزش مدیریت. اسلومن، مارتین (۱۳۸۲). استراتژی آموزش حرفه‌ای، ترجمه محمد ضیایی بیگدلی، تهران: نشر سارگل.
- اسماعیلی، بابک (۱۳۸۵). «آسیب‌شناسی آموزش ضمن خدمت کارکنان سازمان‌ها در ایران»، توسعه مدیریت، شماره ۸۱: ۴۷-۴۲.
- افضل‌خانی، مریم و سمیه نجابت (۱۳۹۲). «بررسی راهکارهای کیفیت‌بخشی به دوره‌های آموزش ضمن خدمت معلمان و کارکنان اداره آموزش و پرورش شهرستان سمنان»، علوم تربیتی: رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، شماره ۱۵: ۹۸-۸۳.
- بهرامی، بتول (۱۳۹۱). بررسی رابطه برنامه‌های آموزش ضمن خدمت با میزان خلاقیت در تدریس معلمان ابتدایی شهر تهران از دیدگاه آنها در سال تحصیلی ۱۳۹۱-۱۳۹۰، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روان‌شناسی دانشگاه تهران.
- پالیزبان، فاطمه (۱۳۸۷). بررسی قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای فراروی فعالیت‌های پژوهش در دانشگاه‌های غرب ایران (ایلام، کردستان، کرمانشاه، لرستان و همدان) در سال تحصیلی ۸۷-۱۳۸۶ از دید اعضای هیئت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه اصفهان.
- پوراسکندری، رامین (۱۳۹۰). بررسی نقاط قوت و ضعف دوره‌های آموزش ضمن خدمت (کوتاه‌مدت) سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی از دیدگاه کارکنان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- رئوفی، محمدحسین و امیر تاریخی قوچانی‌دروس (۱۳۸۳). «تأثیر آموزش ضمن خدمت بر میزان کارایی و بهره‌وری مدیران و کارکنان مدارس» مجله مطالعات تربیتی و روانشناسی، شماره ۱۷: ۸۰-۶۷.
- سمیعی زفرقندی، مرتضی (۱۳۹۰). «روش‌های تکمیل و بهبود نظام ضمن خدمت معلمان»، فصلنامه نوآوری‌های آموزشی، شماره ۳۹، سال دهم: ۱۷۸-۱۵۱.
- کاشانی، مجید و منیره رستم‌پور (۱۳۹۲). «آموزش و پرورش، حیاتی‌ترین ابزار در مسیر توسعه پایدار»، مجله علوم اجتماعی، شماره ۶۷: ۸۱-۸۹.
- کاظمی، مهدی و مهرداد همراهی (۱۳۸۸). «آسیب‌شناسی دوره‌های آموزش ضمن خدمت بر اساس مدل سیپ (مطالعه موردی: استان فارس)»، پژوهش‌های مدیریت، سال دوم، شماره چهارم: ۱۳۰-۱۱۳.
- گاف، استیفن و ویلیام اسکات (۱۳۸۹). آموزش عالی و توسعه پایدار، ترجمه ارسلان قربانی شیخ‌نشین، تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی.
- هانگر، جی. دیوید و توماس ال ویلن (۱۳۸۴). مبانی مدیریت راهبردی، ترجمه سیدمحمد اعرابی و

منابع لاتین

- Harper, S. (2004). "Academic Program Palnning: Texas A &M University Corpus Christi": <http://falcon.tamucc.edu/fsenate/moementum>.
- Machado, Marid de Lourdes; Stover Taylor, James (2004). "The Status of Strategic Planning in Portuguese Higher Education Institutions". Higher Education Policy. Vol 17.
- Maxwel, B. (2010). Inservice Initial Teacher Education In The Learning And Skills Sector in England: integrating cdarse and workplace learning, Vocations and learning. 3 (3):185 - 202.
- Muste, D. (2014). "The Attitude of Primary School Teachers on the Need For In-Service Training Program", Procedia - Social and Behavioral Sciences 142: 712 – 717.
- Rahmati, M H, Hosseinifard, Seyed M, Alimadadi, A. (2014). "Investigating Effectiveness of In-Service Training in the Public Sector", Iranian Journal of Management Studies (IJMS) Vol. 7, No. 2: 305-327.